

AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIMI REHBERİ

Dokuman No: ENF.RHB.02

Yayın Tarihi:19.09.2019 Rev.No:00

Rev.Tarihi:

Enfeksiyon hastalıkları günümüzde halk sağlığı açısından önemini devam ettiren, erken tanı konulduğunda akılcı bir seçimle uygulanan antimikrobik tedaviyle başarının sağlandığı alandır. Bununla birlikte gerek toplumda gerekse hastanede kazanılan enfeksiyon hastalıkları akılcı olmayan antimikrobik tedavilerin kullanılması sonucu tedavi edilememekte, sonuçta hasta kaybedilmektedir. Akılcı bir şekilde uygulanan uygun antimikrobik tedavi; sağ kalım, komplikasyon ve kronikleşmenin önlenmesi, hastalık şiddet ve süresinin kısaltılması açısından önemlidir.

ANTİBİYOTİKLER

- ❖ Reçetelerin % 3-25'ini
- ❖ İlaç harcamalarının % 6 -21'ini
- ❖ Hastane harcamalarının yaklaşık % 50'sini oluşturmaktadır.

İDEAL ANTİBİYOTİK KULLANIMI İÇİN

- ❖ Doğru antibiyotik seçilmelidir
- ❖ En uygun yoldan verilmelidir.
- ❖ Etkin dozda verilmelidir
- ❖ Optimum aralıkta verilmelidir
- ❖ Uygun süreyle verilmelidir
- ❖ Doğru tanı sonrası başlanmalıdır.

DOĞRU ANTİBİYOTİK KULLANIMI İÇİN

- ❖ Mikrobiyolojik olarak kanıtlanmış bir enfeksiyon varlığı sorgulanmalıdır
- ❖ Kaçınılmaz-gelişmiş veya muhtemel gelişecek bir enfeksiyon olasılığı araştırılmalıdır
- ❖ Korunma yapılabilecek bir enfeksiyonun gelişmesi olasılığı değerlendirilmelidir

UYGUN ANTİBİYOTİK KULLANIMININ YARARLARI

- ❖ Hem nozokomiyal hem de endojen floroda direnç gelişiminin önlenmesi, yan etkilerin önlenmesi,
- ❖ Enfeksiyon olmaksızın antibiyotik kullanılması,

- ❖ Seçilen antibiyotiğin yanlış olması,
- ❖ Antibiyotik dozunun yetersiz veya aşırı olması,
- ❖ Doz aralıklarının uygunsuz olması,
- ❖ Aynı etkinlikte daha ucuz antibiyotik varken, pahalı antibiyotiğin seçilmesi,
- ❖ Etkinliği bilinen bir antibiyotik yerine, pahalı ve yeni olan bir antibiyotiğin seçilmesi,
- ❖ Endikasyonu olmadığı halde, aynı anda ikiden fazla antibiyotiğin kullanılması,
- ❖ Kültür sonucuna uygun olmayan antibiyotik kullanımı,
- ❖ 24-48 saatten uzun süren profilaksi,
- ❖ Gereksiz profilaksinin engellenmesini sağlar.

HASTANELERDE YOĞUN VE AŞIRI ANTİBİYOTİK KULLANIMININ ÖNEMLİ SONUÇLARI

- ❖ Dirençli mikroorganizmaların seçilerek hastane florasına hakim olması
- ❖ Dirençli mikroorganizmalara bağlı enfeksiyonlarda artış
- ❖ Mortalite ve morbiditede artış
- ❖ Tedavi maliyetinde artış

AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIM İLKELERİ

- ❖ Tedavi
 - Kanıtlanmış enfeksiyon varlığı
 - Ampirik tedavi
 - Pre-emptif tedavi
- ❖ Profilaksi
 - Cerrahi profilaksi
 - Medikal profilaksi
- ❖ Tedavi öncesi uygun örnek alınması ve incelenmesi
- ❖ Hangi antibiyotiğin seçileceği ve seçimi etkileyen faktör
- ❖ Kombine antibiyotik tedavisinin gerekli olup olmadığının belirlenmesi
 - Polimikrobiyal enfeksiyonlar
 - Kaynağı bilinmeyen sepsis, vb.

- ❖ Antimikrobiyal tedaviye yanıtın izlenmesi ve uygun değişiklik yapılması

ANTİBİYOTİK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- ❖ Enfeksiyona ait özellikler
 - Etken
 - Enfeksiyonun yeri ve özellikleri
- ❖ Hastaya ait özellikler
 - Yaş
 - Alerji öyküsü
 - Altta yatan hastalık (karaciğer, böbrek yetmezliği)
 - Gebelik
 - Daha önce ve halen almaya devam ettiği antibiyotikler
 - Kullandığı diğer ilaçlar (teofilin, fenitoin, warfarin vb.)
 - Genetik veya metabolik anormallikler
- ❖ Antibiyotięe ait özellikler
 - Etki spektrumu
 - Etki mekanizması
 - Farmakolojik özellikleri
 - Farmakodinamik
 - Farmakokinetik
 - İlaç etkileşimleri
 - Yan etkiler

❖ UYGUN OLMAYAN ANTİBİYOTİK KULLANIMININ SAKINCALARI

- ❖ Tanı açısından gerekli değerlendirme yapılmadan antibiyotik kullanılması
- ❖ Toksik ve alerjik etkiler
- ❖ Hastalık tanısının maskelenmesi
- ❖ Yüksek maliyet
- ❖ Sonuç alınmada gecikme.
- ❖ Hekime ve ilaca güvensizlik
- ❖ Süper enfeksiyon (Dirençli bakterilere bağlı yeni enfeksiyon geliřimi)